

Lliures de la càrrega de la culpabilitat bíblica

Autoria: Montserrat Roig
Edició i introducció: Betsabé García
Títol: *Món hetero. La teoria feminista de Montserrat Roig*
Editorial: Edicions 62, Barcelona, 2024
278 pàgines

Betsabé García (Barcelona, 29 d'abril de 1975), filòloga i especialista en la història del discurs feminista contemporani a Espanya, recull en *Món hetero* les línies principals de pensament de Montserrat Roig (Barcelona, 13 de juny de 1946 - Barcelona, 10 de novembre de 1991). L'escriptora i periodista espanyola en llengua catalana va construir la seua carrera professional a través de la constel·lació de novel·les, contes, reportatges i articles periodístics pels quals va rebre diversos premis. No obstant això, en aquest cas, són les seues disquisicions sobre teoria política i filosofia de gènere el que constitueix la línia de sentit que García exposa amb cura i rigor.

La dona constitueix, en aquesta nova antologia editada per la biògrafa de l'autora, l'eix vertebral del llibre. Betsabé García ordena els textos d'aquesta edició segons els grans temes que tixen l'obra de Roig i que comencen i acaben en la cosmovisió de la dona i les problemàtiques que la travessen en la realitat contemporània. De la crítica a l'escola tradicional i la lògica del silenci a la dualitat latent que edifica la nostra societat; de la naturalesa del desig i el seu afany castrador en les dones a la naturalesa de

l'heterosexualitat i les seues normatives de gènere, Montserrat Roig condueix al lector pels problemes del pensament modern en un senzill, però implacable, procés d'introspecció individual.

Així doncs, després de les primeres tretze pàgines que conformen la nota preliminar de l'editora, el llibre facilita una introducció sobre el comportament heterosexual i el seu caràcter determinant pel que fa a la identitat individual i al paper que compleix el desig sexual hetero en la normativa social. Culminat el preludi inicial, el llibre s'organitza en sis grans capítols dividits en diferents subseccions amb títols significatius que avancen, bé en to d'humor, bé en to poètic, el contingut que desenvolupen entre les seues pàgines.

El primer capítol, dividit en sis subcapítols recorre l'estigma de l'educació catòlica en la població espanyola dels anys més foscos de la història d'Espanya i detalla la infraestructura cultural catòlica amb la qual Montserrat Roig va haver de bregar al llarg del seu període formatiu. Amb el passar de les pàgines els valors essencials i immutables que condicionen l'evolució de les dones i de la seua consciència de si s'expliquen a través de la filosofia de la resignació que acompanyen a la dona al llarg del temps i la sotmeten a diferents formes d'opressió: el patriarcat com a mecanisme de poder, el sexe com a instrument subordinant o la maternitat com a imposició i sentit de si.

El segon capítol seccionat en vuit parts constitueix un pensament general sobre les formes de l'erotisme, el desig i l'impuls. El cos s'alça, en aquest cas, com a protagonista absolut i el sentir sexual es defineix com a impuls fonamental en l'experiència humana. En aquest cas, el pensament de l'autora sobre la construcció del esdevindre sexual i el seu llenguatge en la realitat contemporània desemboca en una reflexió entorn de l'història de la cultura en tant reflex de la història del desig masculí.

La següent secció constitueix una reflexió sobre la parella en els nostres temps. I és que, si el capítol anterior reflexiona sobre com la història de la cultura ha sigut una eina de justificació de l'impuls incontenible que constreny a posseir en clau de gènere, també l'amor i la concepció de la parella expliquen la imposició del desig masculí com allò natural. En aquesta línia de sentit, la societat està pensada en termes d'existència

en parella i no com un espai on els afectes i la vivència d'aquests afectes pugua sorgir i desenvolupar-se espontàniament. És, també, el vincle sentimental una forma ordenada d'organitzar els béns patrimonials i assegurar el desenvolupament social. Així doncs, l'autora explica de quin mode, si el desig és masculí, l'afecte és material i capitalitzable, i, en conseqüència, tot amor que no siga rendible en clau social és condemnat a la marginalitat.

A continuació, el capítol que segueix, centra la seua reflexió en la naturalesa mateixa del problema de les dones, en la seua essència ontològica i primitiva. No és fútil llavors que el capítol comence amb una reflexió sobre els contorns de la família i la seua composició tradicional. Aquesta, la família patriarcal, segons l'autora, s'ancora en interessos econòmics i necessita la submissió de les dones, tant econòmica com sexual. Per això, Montserrat Roig desprén a la dona dels lligams de la convivència i entronca amb les teòriques feministes en reconèixer sistemàticament la família patriarcal com la primera escola de desigualtat, de la segregació sexual i la repressió. A això li segueix una reflexió sobre el cos que, més enllà de la seua labor reproductiva, exigeix desprendre's de la seua concepció com a habitacle que alberga vida, per a reflexionar sobre les seues possibilitats de ser viscut i gaudit. Un cos que, només quan prenga la paraula sobre si mateix, serà capaç d'enunciar-se sense embuts ni remordiments.

El següent capítol, amb quatre parts diferenciades, reflexiona, mitjançant arguments fonamentats en l'experiència personal, l'impacte del feminisme sobre la vida dels homes. No obstant això, en aquest cas, no és la teoria el que articula la reflexió, sinó el caràcter anecdòtic amb el qual l'autora relata diferents passatges de la seua vida en els quals els homes han adoptat actituds incòmodes o d'alerta enfront de la presa de consciència de les dones del seu voltant. En aquest sentit, l'autora reivindica la necessitat d'ocupar espais visibles i reconstruir l'arqueologia femenina per a gradualment posar de manifest, no sols la dimensió individual de la violència contra les dones, sinó també les estructures socials que la legitimen i perpetuen i d'aquesta manera erradicar-les. Per tant, la consciència sobre el gènere no sols com a condició biològica, sinó com a construcció social, implica que els rols i expectatives associats a cada gènere no són universals sinó que varien segons el context social i cultural. La

CAR ACT ERS

consciència sobretot això permetrà, llavors, fer variar el sistema de relacions socials i introduir canvis socials en termes de drets i oportunitats per a les dones.

Finalment, l'última de les seccions, subdividida en cinc apartats constitueix el colofó polifònic del ventall de reflexions enunciades. A través d'una harmonia de veus històriques, mitològiques i de ficció l'autora pren la paraula, en veu de dona, en diferents passatges, escenes i escenaris claus per a l'esdevenir de la humanitat, inclòs el del sentir-se dona i haver nascut home en una realitat actual. Amb complicitat i innocència curiosa l'autora convida a pensar sobre tots els sexes possibles i proclama la necessitat de reflexionar sense lligams sobre el sentir humà, alliberades, per fi, totes nosaltres, d'eixa pesada càrrega de la culpabilitat bíblica.

Núria Lorente Queralt